

Hoạt động kinh doanh của con người ngốn nước như thường luồng

Cao Lương

HN 4-9-2023

Một bài điều tra hết sức công phu của Flavell *et al.* [1], đăng lần đầu trên New York Times ngày 29-8-2023, đang dấy lên mối lo lắng cho tương lai nguồn nước ngầm ở Mỹ. Một hiểm họa môi trường thực sự lớn và hiển hiện chứ không ở đâu xa xôi.

Trên thực tế, 90% lượng nước sử dụng giúp biến rất nhiều vùng đất Mỹ trở thành các trang trại, cánh đồng trù phú là nước ngầm. Vấn đề ở chỗ, nước ngầm được hút lên để sử dụng canh tác nông nghiệp và sau đó không quay trở lại các mỏ nước ngầm. Tình trạng này kéo dài sẽ dẫn tới sự cạn kiệt vĩnh viễn nguồn dự trữ nước ngầm.

Hậu quả đã thấy. Ở Kansas mỏ nước ngầm nằm bên dưới 1,05 triệu hectare đất đã không còn khả năng phục vụ hoạt động canh tác nông nghiệp đại trà. Sản lượng ngô sụt giảm mạnh. Tại Phoenix, thành phố tăng trưởng nhanh của Mỹ, khủng hoảng nước đã khiến cho không còn đủ nước ngầm để phục vụ hoạt động xây dựng nhà ở. Ở Utah, California, Texas, mức khai thác nước quá mức dẫn tới bề vụn cả đường giao thông, nứt vỡ nền móng công trình, và các vết nứt toác trên mặt đất. Khắp nước Mỹ, nhiều con sông dựa vào nguồn nước ngầm đã trở thành con suối, hay lạch nước, hoặc chỉ còn

là ký ức.

Ai cũng biết là tài nguyên, kể cả trông rất dồi dào như nước, cũng hữu hạn. Nhất là khi biến đổi khí hậu, khủng hoảng môi trường đang ngày càng nguy hiểm như hiện nay. Nước là thứ đặc trưng cho sự sống Trái Đất. Nếu Trái Đất là hành tinh cần bảo tồn vì sự sống tươi đẹp phong phú, thì nguồn nước chính là một trong những yếu tố cần bảo tồn nhất, vì không có nước, mọi khu bảo tồn làm sao còn tồn tại được [2].

Tuy nhiên, kinh doanh, lợi nhuận, xuất khẩu, ngân sách, v.v.. là những lợi ích ngắn hạn không giúp gì cho việc bảo vệ nguồn nước. Một số bang như Texas, Oklahoma và Colorado có cả quy tắc cho phép bơm nguồn nước ngầm tới khi nào khô kiệt thì thôi.

Năm 2022, Mỹ sản xuất 39% tổng lượng cao lương xuất khẩu, 32% đậu tương, 23% ngô. Mỹ xuất khẩu bông nhiều nhất thế giới. Và một cái giá rất lớn là nguồn nước biến mất.

Trong nguyên lý “bán dẫn” thảo luận trong bảo tồn ở [2], logic nằm ở chiều chảy của dòng lợi ích kinh tế. Nhưng trong bài của Flavell *et al.* [1], dòng chảy là chiều bốc hơi và cạn kiệt của nước là từ Trái Đất biến mất đi đâu đó mà không bao giờ quay lại.

References

[1] Flavell, C., et al. (2023, Aug. 29). America is using up its groundwater like there's no tomorrow. *The Seattle Times*. <https://www.seattletimes.com/nation-world/america-is-using-up-its-groundwater-like-theres-no-tomorrow/?amp=1>

[2] Nguyen, M. H., & Jones, T. E. (2022). Building eco-surplus culture among urban residents as a novel strategy to improve finance for conservation in protected areas. *Humanities and Social Sciences Communications*, 9, 426. <https://www.nature.com/articles/s41599-022-01441-9>